

Trendy

w teorii i praktyce zarządzania
– przeszłość, teraźniejszość i przyszłość

MONOGRAFIA

Redakcja naukowa

Robert Kucęba
Jarosław Korpysa

Walemar Jędrzejczyk
Lilla Knop

2025

wydawca

© Copyright by

Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa · Stowarzyszenie Wyzszej Użyteczności
„DOM ORGANIZATORA”

87-100 Toruń, ul. Czerwona Droga 8

tel. (+ 48 56) 622 38 07, 622 28 98

<http://www.tnoik.torun.pl>; e-mail wydawnictwo@tnoik.torun.pl

Unikatowy identyfikator wydawnictwa TNOiK - „Dom Organizatora” w Toruniu
55800

Recenzent

Dr hab. inż. Arkadiusz Jurczuk, prof. PB

Publikacja dofinansowana
ze środków
Funduszu Wsparcia Twórców Stowarzyszenia

KOPIPOL[®]

ISBN 978-83-67153-83-6

Printed in Poland

Toruń

Wydanie I

Druk ukończono w 2025 r.

przygotowanie do druku

Redakcja techniczna
Dr inż. Rafał Niedbał
Politechnika Częstochowska

Redakcja językowa i korekta
Mgr Lucyna Żyła

Przygotowanie publikacji do druku, projekt okładki
Piotr Kabaciński
Studio KROPKA dtp · Piotr Kabaciński
tel. kom. 602 303 814, e-mail: biuro@swk.com.pl

ROZDZIAŁ 92

Oddział Warszawski Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa - historia i terażniejszość

Eryk Głodziński¹, Kazimierz Piotrkowski²

¹ Politechnika Warszawska

² Wojskowa Akademia Techniczna

Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa jest ważną organizacją wspierającą rozwój nauk o zarządzaniu¹. Jego protoplasta powstał 20.04.1925 roku jako Instytut Naukowej Organizacji (INO) przy Muzeum Rolnictwa w Warszawie (Heidrich, 1971, s. 790). W dniu 1.06.1933 roku INO otrzymało osobowość prawną pod nazwą Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa (INOK). Z biegiem lat pod wpływem rozwoju naukowego, gospodarczego i społecznego Instytut zmieniał swoje nazwy. W 1938 roku dokonano nieznacznej korekty na Instytut Naukowej Organizacji i Kierownictwa (INOiK). W 1948 roku przyjęto dzisiejszą nazwę Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa (TNOiK) (Bojar i in., 2024, s. 434). Działalność TNOiK ma zasięg ogólnopolski, co jest realizowane przez poszczególne oddziały terenowe. Obecnie aktywnie działa jedenaście oddziałów (w tym w Warszawie). W szesnastu innych lokalizacjach istniały w przeszłości struktury terenowe. Działalność Oddziału Warszawskiego TNOiK (OW TNOiK) opiera się dziś na kołach naukowych funkcjonujących przy uczelniach oraz jednostce szkoleniowej o nazwie Centrum Analiz Wartości (CAW).

¹ W rozdziale wykorzystano fragmenty publikacji (Piotrkowski, 2022).

Oddział Warszawski powołano na mocy decyzji walnego zgromadzenia członków INO w 1947 roku, a jego pierwszym dyrektorem został Zygmunt Zbichorski (Heidrich, 1971, s. 797). W ten sposób w regionie Mazowsza systemowo skoncentrowano działania związane z: popularyzacją zasad organizacji i kierowania (przede wszystkim w sferze gospodarki, kształcenia i doskonalenia kadr kierowniczych), rozwojem teorii organizacji i kierowania, adaptacją do praktyki gospodarczej wyników badań nauk organizacji i zarządzania. Oddział nie funkcjonował długo, ponieważ 29.10.1949 roku TNOiK z przyczyn politycznych został zlikwidowany. Jego reaktywacja nastąpiła wraz z TNOiK w 1957 roku, a dyrektorem Oddziału został F. Zoll. Od listopada 1959 roku Oddział prowadził działalność doradczą w ramach Zakładu Doradztwa Organizacyjnego przy Zarządzie Głównym TNOiK, który ma swoją siedzibę również w Warszawie. Zakład Doradztwa Organizacyjnego w latach 1959-1962 opracował około 150 prac z zakresu kompleksowych projektów usprawnień dla zakładów przemysłowych, biur i różnych instytucji. Prowadzono w nim nadzory autorskie nad wdrażaniem opracowanych projektów inżynierskich. Oddział prowadził także punkt konsultacyjny dla samorządów pracowniczych przedsiębiorstw państwowych oraz punkt konsultacyjny w zakresie organizacji przedsiębiorstw. W 1962 roku zdecydowano o likwidacji Zakładu Doradztwa Organizacyjnego. W 1963 roku Oddział Warszawski zrzeszał 1127 członków, ponad 40% wszystkich członków TNOiK. W połowie lat 60. XX wieku duży nacisk był kładziony na konieczność uzupełniania wiedzy z zakresu organizacji i zarządzania przez kadry inżynierskie. W tym okresie Oddział Warszawski inicjował i prowadził działania przede wszystkim w formie seminariów, popularyzując ogólną teorię organizacji. Jego sekcje naukowe inicjowały i realizowały różnego rodzaju prace naukowo-badawcze wspomagające funkcjonowanie przemysłu. Koncentrowano się wtedy na uruchomieniu rocznego, a następnie dwuletniego Studium Organizacji i Kierowania. Wśród innych przedsięwzięć tego okresu na uwagę zasługują inicjatywy dotyczące organizacji i kierowania w spółdzielczości, obejmujące swoim zakresem politykę kadrową, informatykę

i analizę wartości. W latach 70. XX wieku OW TNOiK organizował kursy z zakresu organizacji i kierownictwa dla prezesów i wiceprezesów powiatowych oraz wojewódzkich związków gminnych spółdzielni, a także dla średniej kadry kierowniczej. W ramach działalności zorganizowano konferencje: „Problemy kształtowania kadry kierowniczej w przemyśle”, „Ocena kadry kierowniczej – metodologia i praktyka”, „Problemy funkcjonowania samorządu robotniczego i doskonalenie jego modelu”, „Doskonalenie kadr kierowniczych przedsiębiorstw”, „Awans w polityce kadrowej przedsiębiorstwa przemysłowego” i wiele innych. Cechą charakterystyczną lat 60., 70. i 80. XX wieku był masowy udział w każdej z podejmowanych form aktywności, w sumie w inicjatywach OW TNOiK wzięło udział w tych latach ponad 34 tysiące uczestników.

Ważnym wydarzeniem dla OW TNOiK było powołanie w dniu 14.11.1985 roku Centrum Analizy Wartości przy Zarządzie Oddziału Warszawskiego TNOiK. Jego głównym zadaniem stało się świadczenie usług edukacyjnych i doradczych na rzecz efektywności gospodarowania przedsiębiorstw przez rozwijanie i rozpowszechnianie zastosowań metody Analizy Wartości w gospodarce kraju. Działalność ta obejmowała prowadzenie kursów i szkoleń, organizowanie odczytów, wystaw naukowych, konkursów oraz współdziałanie z innymi fachowymi organizacjami non-profit, m.in. z Naczelną Organizacją Techniczną (NOT), Polskim Towarzystwem Ekonomicznym (PTE), Warszawskim Klubem Techniki Racjonalizacji czy Instytutem Organizacji i Zarządzania w Przemysle (ORGMASZ). Rozwój myśli zarządczej w uczelniach wyższych, w tym ich rozwój instytucjonalny, sprawił konieczność przeformułowania roli OW TNOiK i innych tego typu jednostek.

Od tego czasu Oddział Warszawski stał się inspiratorem do inicjowania działalności kół naukowych i inicjatyw eksperckich TNOiK w środowisku lokalnym. Po decentralizacji Oddziału Warszawskiego TNOiK koła są podstawową jego jednostką organizacyjną. Członkowie przy Oddziale Warszawskim to najczęściej pracownicy etatowi uczelni – głównie Politechniki Warszawskiej i Wojskowej Akademii Technicznej, choć nie tylko (wcześniej również Szkoły Głównej Handlowej

w Warszawie, obecnie również Wyższej Szkoły Zarządzania – Szkoły Wyższej „WSZ-SW” czy Akademii Ekonomiczno-Humanistycznej w Warszawie), osoby spoza tego środowiska współpracujące z TNOiK (najczęściej praktycy biznesu lub fascynacji nauki) oraz studenci.

Oddział Warszawski TNOiK to jednak przede wszystkim ludzie współtworzący CAW i koła naukowe. Za jednego z twórców CAW należy uznać inż. Bogumiła Onyszko (pierwszego dyrektora), od 1994 roku jednostką kierowała mgr Mirosława Jefimow. To jej zaangażowanie doprowadziło do rozwoju Centrum Analizy Wartości, które dziś realizuje przedsięwzięcia szkoleniowe z zakresu: zarządzania zasobami ludzkimi, prawa podatkowego, prawa pracy, prawa budowlanego, finansów, zamówień publicznych. Pani mgr Mirosława Jefimow zapewniła – po odejściu na emeryturę – ciągłość działania jednostki, zostawiając ją w dobrych rękach Pana mgra Lecha Czechowskiego.

Pierwsze koło naukowe TNOiK przy OW zostało powołane za zgodą rektora Wojskowej Akademii Technicznej (WAT) w dniu 12.01.1986 roku. Wśród wybitnych osobowości należy wymienić pułkownika Jerzego Jarzynę, jednego z twórców i wieloletniego kierownika koła naukowego w WAT, doskonałego organizatora, wyjątkową osobowość. Z uwagi na zmiany strukturalne, kadrowe i uwarunkowania społeczne koło naukowe TNOiK w WAT zakończyło statutową działalność i uchwałą nr 95 z dnia 25.02.2013 roku zostało rozwiązane. Kontynuatorem tradycji i zachowania ciągłości organizacyjnej stało się koło naukowe przy Instytucie Organizacji i Zarządzania Wydziału Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania w WAT, o którego rozwój dbał przez wiele lat dr inż. Zdzisław Wojciechowski. Działalność koła skupia się dziś na cyklicznym organizowaniu seminariów i sympozjów naukowych, a przede wszystkim współdziałanie w konferencjach naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Istotny wkład w rozwój koła ma dr Kazimierz Piotrkowski (prezes OW TNOiK w latach 2013-2022), dr Wiesława Załoga (prezes OW TNOiK w latach 2022-2024), dr Jacek Woźniak (wiceprezes zarządu Oddziału w kadencji 2022-2026), a w ostatnim czasie dr hab. Beata Domańska-Szaruga oraz dr hab. Artur J. Kożuch.

Rozwój koła naukowego w Politechnice Warszawskiej (PW) należy przypisać prof. dr. hab. Stanisławowi Marciniakowi (prezes Zarządu OW TNOiK w latach 2005-2013) oraz dr inż. Małgorzacie Krwawicz, którzy dążyli do integracji środowiska naukowego przy Instytucie Organizacji Systemów Produkcyjnych Wydziału Inżynierii Produkcji PW. Głównym obszarem ich aktywności były organizowane seminaria naukowe dla doktorantów. Działalność tę wspierali dr hab. inż. Eryk Głodziński oraz dr inż. Zbigniew Chyba. Nowe otwarcie koła naukowego w PW nastąpiło z dniem 25.11.2016 roku, czego inicjatorem był dr hab. inż. Janusz Zawila-Niedźwiecki, prof. PW. Od początku roku 2017 przyjęto ponad 40 członków zwyczajnych reprezentujących Wydział Zarządzania PW. Intensyfikacja działalności była związana z organizacją cyklicznych seminariów i konferencji naukowych.

Istotną rolę w rozwoju Oddziału Warszawskiego TNOiK odegrało uczelniane Koło Naukowe przy Warszawskiej Szkole Zarządzania – Szkole Wyższej (aktualnej siedzibie Oddziału), które od 8.11.2010 r. ściśle współpracuje z Pracownią Zrównoważonego Rozwoju uczelni. Podwaliny pod rozwój Koła położył prof. dr hab. Paweł Soroka (wieloletni wiceprezes Oddziału) a o rozwój dbają mgr Janusz Zieliński (wieloletni członek zarządu Oddziału), dr inż. Barbara Kulpińska (wieloletnia członkini Sądu Koleżeńskiego) oraz dr Halina Fuchsel (wieloletnia członkini Komisji Rewizyjnej). Do głównych obszarów aktywności należą obecnie doradztwo organizacyjne, mentoring, tutoring i coaching.

Koło Naukowe TNOiK przy Wyższej Szkole Finansów i Zarządzania w Warszawie (obecnie Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie) powstało w dniu 3.10.2016 roku pod przewodnictwem prof. dr hab. inż. Agnieszki Bitkowskiej i prof. dr hab. Elżbiety Weiss. Powstałe Koło podjęło wiele działań o charakterze naukowo-badawczym oraz organizacyjnym. Główne zainteresowania naukowo-badawcze koncentrowały się wokół nowoczesnych metod i koncepcji zarządzania, zarządzania procesowego i projektowego, narzędzi i metodyk zarządzania procesowego i projektowego. Koło współorganizowało wiele konferencji naukowych w przedstawionej tematyce.

Koło TNOiK przy Collegium Mazovia Innowacyjnej Szkole Wyższej w Siedlcach zostało powołane w 2007 roku z inicjatywy i inspiracji pracowników naukowych. Celem Koła było propagowanie idei naukowego zarządzania wśród studentów i absolwentów oraz kadry zatrudnionej w Uczelni. Głównymi organizatorami działalności byli dr Władysław Grześkiewicz i dr Janina Potiopa, którzy zostali odznaczeni Srebrną Odznaką Honorową Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa.

Koło uczelniane przy Wyższej Szkole Biznesu i Zarządzania w Ciechanowie pełniło opiekę merytoryczną i organizacyjną nad Studenckim Naukowym Kołem Zarządzania i Finansów. Cenną inicjatywą było coroczne przeprowadzenie seminarium na temat finansowych, prawnych i organizacyjnych aspektów funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego. Przewodniczącym koła i głównym organizatorem działań był dr Janusz Sarnowski (wiceprezes Oddziału w bieżącej kadencji, sekretarz w poprzedniej kadencji Zarządu Oddziału).

Pisząc o Oddziale Warszawskim, nie można zapomnieć o innych aktywnych członkach. Wśród nich należy wspomnieć o przedstawicielach Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, przede wszystkim dr. hab. Zbigniewie Dworzeckim (prezese Zarządu Głównego TNOiK w latach 2005-2013, członku Zarządu Oddziału w latach 2013-2021) oraz dr hab. Urszuli Ornarowicz (wieloletniej członkini Zarządu Oddziału). Osobami, które przyczyniły się do rozwoju Oddziału, niereprezentującymi środowiska naukowego a wywodzącymi się z biznesu, byli mgr Włodzimierz Hausner (wieloletni członek Zarządu Głównego oraz Zarządu Oddziału TNOiK), mgr Krystyna Juszcak (członkini Sądu Koleżeńskiego Oddziału) oraz mgr inż. Wiesław Krepowicz (wieloletni dyrektor Biura Oddziału), a obecnie mgr Małgorzata Jedlińska-Białas.

Bibliografia

1. Bojar E., Głodziński E., Nogalski B., Romanowska M. (red.), (2024), *Polska Szkoła Zarządzania*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa.

2. Heidrich Z. (1971), *Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa: zarys historyczny 1925-1970*, Kwartalnik Historii Nauki i Techniki, Nr 16/4, s. 780-804.
3. Piotrkowski K. (2022), *Organizacja non profit w trudnych, turbulentnych czasach*, Przegląd Organizacji, Nr 3, s. 48-59.

Biogram

Dr inż. Kazimierz Piotrkowski – pracownik naukowo-dydaktyczny w Wojskowej Akademii Technicznej. Swoje zainteresowania naukowe, dydaktyczne oraz praktyczne koncentruje w obszarze zarządzania ludźmi. Wyniki prac naukowo-badawczych opublikował jako autor lub współautor w 150 publikacjach. Kierował i uczestniczył w kilkunastu projektach badawczych. Był organizatorem kilkunastu konferencji naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. W WAT pełnił szereg funkcji, m.in.: kierował Zakładem Ekonomii i Zarządzania oraz Zakładem Inżynierii Zarządzania Instytutu Organizacji i Zarządzania Wydziału Cybernetyki (1995-2005), był dyrektorem Centrum Studiów Podyplomowych i Kursów Specjalistycznych oraz kierownikiem Katedry Zarządzania (2004-2011), prodziekanem ds. studenckich Wydziału Cybernetyki (2012-2016). W latach 2009-2021 prezes Oddziału Warszawskiego TNOiK, w kadencji 2013-2017 wiceprezes Zarządu Głównego TNOiK, obecnie członek Zarządu Głównego TNOiK.